

בהעלותך (413)

וַיְהִי בִּנְסֻעַ הָאָרֶץ (י.לה)

לפני פרשת "וַיְהִי בִּנְסֻעַ" ולאחריה מופיעות שתי אותיות נ' הפוכות, מדוע? רש"י כתב שזהו כדי לומר שאין זה מקומו, ולמה נכתב כאן? כדי להפסיק בין פורענות לפורענות. והנה בגמרא (ברכות ד:) מובא: אמר רבי יוחנן, מפני מה לא נאמר נ' באשרי? מפני שיש בה מפלתן של שונאי ישראל, דכתיב: "נפלה לא תוסיף קום בתולת ישראל...". אמר רב נחמן בר יצחק, אפילו הכי... חזר דוד וסמכן ברוח הקודש, שנאמר: "סומך ה' לכל הנופלים". כלומר האות נ' הושמטה מ"אשרי" היות והיא מסמלת נפילה של ישראל, אבל דוד רמז עליה באות ס' באומרו: "סומך ה' לכל הנופלים". ושמעתי מהרב ירון הלברטל, שאמר בשם המהרש במסכת שבת, שזאת הסיבה שהשתמשו דוקא בשני נונין הפוכים להפריד בין הפורענויות, כי כשמחברים שני נונין הפוכים להפריד בין הפורענויות, כי כשמחברים שני נונים מקבלים את האות ס' הרומזת על סמיכת הנופלים.

ספר "ומתוך האור"

התרופה הברוקה לחולי מעיים

אֵין פֶּל פִּלְתִּי אֶל הֶמֶן עֵינֵינוּ (יא, ו)

אנשים רבים סובלים מחולי מעיים והדבר מציק להם באופן חמור ומפריע לתיפקוד היומיומי. יש מהם שניסו כבר כל התרופות שבעולם, וביקרו את גדולי הרופאים ולא סייעו בידם.

מצאנו בזה דברים מופלאים ב"רוח חיים" להגר"ח מוולוז'ין (אבות, פרק ג' משנה ג'), הכותב וז"ל: וכן היה המן היורד משמים כולו טוב, כי אין רע יורד מהשמים, ולכן לא היה בו פסולת ונבלע באיברים. וכן בשר הקרבן נבלע כולו באיברים, ואינו מוציא פסולת, וכו'..... לכן ממשיך הגר"ח וכותב, האוכל ועוסק בתורה, הרי הוא מראה באכילתו שמכוון בה לכוונה טובה, שהחלק הטוב יוסיף קדושה בנפשו, והעסק בתורה ישרוף הרע, כי התורה טבעה כאש. והנה, האוכל בכוונה אמיתית לקיים גופו ונפשו לעבודת ה' יתברך שמו, ויברך ברכה הראויה ועוסק בתורה באוכלו, כי זה כל פרי תכלית אכילתו, הוא ממש כמו מקריב קרבן, שנוטל הבהמה ומקריב לגבוה הרוחניות שבה מעת הבריאה, וגם הגשמיות נתקדשה, וכן חוברו גם בקרבן כל הדומם צומח חי.... עכ"ל. הנה לפנינו רפואה בדוקה למחלת המעיים. לכוון שהוא אוכל כדי לקיים גופו ונפשו לעבודת בוראו, לברך כראוי, ובשעת האוכל לעסוק בתורה.

רב זילברשטיין שליט"א בספרו עלינו לשבח

קח את הלויים מתוך בני ישראל וטהר אתם (ח, ו)

מדוע היו הלויים זקוקים לטהרה וכפרה יותר משאר העם? יש לומר: על הפסוק "וסביביו נשערה מאד" (תהלים נ, ג), אמרו חז"ל (יבמות קכא:), כי הקב"ה מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה. ועוד אמרו (ברכות סד.), כי הצדיקים אין להם מנוחה לא בעולם הזה ולא בעולם הבא, שנאמר: "ילכו מחיל אל חיל יראה אל אלוקים בציון". הנה כאשר הצדיק מתעלה ומתרומם מדרגה לדרגה ומעולם לעולם, הרי יימצאו דקדוקים קטנים שביחס למדרגתו הקודמת לא נחשבו לפגם, אבל ביחס למצבו הנוכחי, המרומם יותר, אזי עתה אותם דקדוקים קטנים נחשבים לפגם, והוא נידון עליהם. דבר זה נרמז בפסוק: "ילכו מחיל אל חיל", כאשר הצדיקים מתעלים אזי "יראה אל אלוקים", שרמז למידת הדין. כן גם שבט לוי, כאשר אמר השי"ת אל משה לקחתם בתוך בני ישראל, ולהעלותם ממדרגתם הקודמת, אזי שוב היו צריכים כפרה וטהרה חדשה, אף על אותם דברים שבמדרגתם הקודמת לא היו נתבעים. ומטעם זה המנהג להתענות ביום שמת בו אביו או אמו, מפני שהנשמה מתעלה בכל שנה ושנה מעולם לעולם, ועל כל עלייה ימצא עליו דין ודקדוקי המצוות, ועל ידי התפילות והתענית מעלין הנשמה.

ספר "להתעזר באהבתך"

וַיִּסְעוּ מִתֵּר ה' דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וַאֲרוֹן בְּרִית ה' נִסַּע

לְפָנֵיהֶם דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים לְתוֹר לָהֶם מְנוּחָה (י.לב)

פירש ה"כלי יקר": אמרו חז"ל (ירושלמי סוף ברכות): אם תעזבני יום יומיים אעזבך, משל לשנים שהולכים זה מזה, זה הולך מיל למזרח וזה הולך מיל למערב, נמצא שהם רחוקים זה מזה שני מילין, כך אמר הכתוב: "וַיִּסְעוּ מִתֵּר ה' דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים", כי המה נסעו מאחרי ה' ונזוורו? אחר דרך שלושת ימים, לעומת זה גם "וַאֲרוֹן בְּרִית ה' נִסַּע לְפָנֵיהֶם דָּרָךְ שְׁלֹשֶׁת יָמִים", להתרחק מהם, נמצא ריחוק דרך ששה ימים ביניהם כדי "לְתוֹר לָהֶם מְנוּחָה" מן המצוות אשר מאסו בהם. בזה מובן היטב מדוע כאשר אדם עוסק בתורה נכנס בו החשק ללמוד עוד ועוד, וכאשר עוזב אותה לכמה זמן, קשה לו מאוד לחזור וללמוד, כי כפי שהוא עוזב את התורה, התורה עוזבת אותו. וכידוע בספרי המוסר שמה שאמרו אם תעזבני יום יומיים אעזבך לאו דוקא יום ויומיים, אלא אפילו כל שהוא, כפי אשר עזב את התורה כך התורה היא בורחת ממנו ויקשה עליו ביתר שאת לחזור ולעסוק בה. זהירות רבה צריכה להיות לנו על כל דקה שלא תעבור ללא עסק התורה.

ספר "אוצרות התורה"

שְׁטוּ הָעַם וְלָקְטוּ וְשָׁחֲנוּ בְּרִחִים אוֹ דָּכוּ בַּמִּדְבָּרָה (יא.ח.)

לא ירד בריחיים ולא נידוך במדוכה, אלא משתנה היה טעמו לנטחנין, ולנדוכין, ולמבושלים. ובמכילתא אמרו: שכל טעם שרצו לטעום טעמו (רש"י). ביאר הגאון רבי שמעון שוואב זצ"ל שפעם כשנכנס אצל החפץ חיים שאל הח"ח לדעתו על דברי רש"י אלו שטעמו של המן היה משתנה וטעמו בו כל טעם, איזה טעם, אם כן היה למי שלא חשב כלל? הוא לא ציפה לתשובה ממנו ומיד אמר: ברור שמי שלא חשב עם שום דבר, לא היה לו שום טעם! שכן אם לא חושבים, לא מרגישים טעם! המן היה מזון רוחני, וברוחניות, כשלא חושבים, הרי זה תפל. הוסיף החפץ חיים: הוא הדבר בכל עבודת השם, שכשלומדמים ולא חושבים מה עושים, אין שום טעם בלימוד. כשמתפללים ולא חושבים, אין טעם לתפילה.

זְכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם תָּנִים (יא.ה)
איתא בזוהר הקדוש: בלא ברכה. ולכאורה צריך להבין, מדוע לא היו מברכין על הדגים קודם שאכלו אותם? ונראה, דהנה כתב רבינו בחיי בפרשה זו, דהא דכתיב "הדגה" ולא "הדג", כי בכל מקום שתמצא דגה הכוונה לדג הנבאש, כמש"כ: "הדגה אשר ביאור מתה ויבאש היאור", וכן מצינו ביונה דבתחילה כתיב דג גדול, ואח"כ כשמת הדג כתיב הדגה. ואף הכא הזכירו את הדגה. דהמצרים היו נותנים להם את הדגים הנבאשים לאחר ששהו ארבעה וחמישה ימים. ומשום כך, לא היו צריכים לברך קודם אכילת הדגים, כי אין מברכים על דבר שמזיק לאדם באכילתו.

וַיֹּאמֶר ה' אֶל מֹשֶׁה וְאַבְיָה יִלֶּךְ יֵרֶק בְּפָנֶיךָ (יב.ד)
בדעת זקנים לבעלי התוספות מפרש שזה קאי על מה שאביה של מרים הוא עמרם נזף בה במצרים בלידת משה שטפחה על ראשה כשהושלך ביאור ואמר לה בתי היכן נבואתך. ויש לקשר ענין ההוא לכאן, דהנה מבואר בסוטה (יב.) שמרים הוכיחה את אביה כשפירש מאשתו ואמרה גזירתך קשה משל פרעה שהוא לא גזר אלא על הזכרים ואתה אף על הנקבות. וטענתה היתה שעמרם עדיין לא קיים מצוה פריה ורביה, דאף שכבר היו לו אהרן ומרים, סברה כדעת בית שמאי (יבמות סא) דאין מקיימין את המצוה אלא או בשני זכרים או בשני נקבות. אך הנה עכשיו הוכיחה את משה שפירש מאשתו, אף דכבר היו לו שני זכרים, נקטה בדעת בית הלל דבעינן זכר ונקבה, ולכן אסור לו למה לפרוש מאשתו עד שייקם פריה ורביה. ולזה אמר השי"ת: וְאַבְיָה יִלֶּךְ יֵרֶק בְּפָנֶיךָ. שעכשיו שוב יכול אביה לבוא ולנזוף בה על שצויתה לו לחזור לאשתו, שהלא עתה נקטה כהדעה שכבר קיים אביה אז פריה ורביה, וא"כ למה קודם לידת משה הוכיחה לו לחזור לאשתו וללדת לריק אם מצרים משליכים ילדי ישראל ליאור.

ספר "מקח טוב"

הלכה: דיני ברכת הריח

כשם שאסור ליהנות באכילה ושתייה עד שיברך כך אסור ליהנות מריח טוב עד שיברך שנאמר: "כל הנשמה תהלל י-ה", איזהו דבר שהנשמה נהנית ממנו ואין הגוף נהנה ממנו, זה הריח. ויברך לפני שמריח כדי שיהא עובר לעשייתו וכמו בברכת אכילה. אם הריח ולא בריך, אינו יכול לברך על מה שכבר הריח היות וכבר נהנה ואינו עובר לעשייתו, וכמו באכילה שאינו יכול לברך על מה שכבר אכל. מיהו יכול לברך ולהריח שוב ואף טוב שיעשה כן.

ספר "הליכות ברכות" רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: אין דבר טבע בעולם, הכול בהשגחה

בעל שם טוב

חקירה: שוטה לגבי שליחות

פסול בשליחות משום שאינו "איש", כקטן, שאיש הוא רק גדול ובן דעת, או שהוא כן "איש", ופסולו נלמד במה מצינו בקטן. (קובץ ביאורים גיטין טז)

ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: קנאת אחים

שאלו לגאון אחד: כתוב בבראשית: "ויאמר ה' אל קין למה חרה לך ולמה נפלו פניך". ולכאורה קשה, מה מקום יש פה לשאלה זו? וכי איך לא יחרה לו ואיך לא יפלו פניו, אם ה' לא קיבל את מנחתו? השיב אותו גאון והסביר: כוונת השאלה כך היא: למה חרה לך, קין, ולמה נפלו פניך, האם מפני שלא קבלתי מנחתך שלך, או מפני שקיבלתי מנחתו של הבל אחיך?

ספר "חד וחלק" חלק ד (דף קסד)

שבת שלום

וצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, ראובן ישי בן מרדס, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, מאיר חיים בן גבי זווירה, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'וסיס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלמה, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, ישראל יצחק בן ציפורה, עמנואל בן סוזן אוזיה. שלום בית: גיולה חיה בת סופי לבנה ואילן יהודה יצחק בן סנדרה סולאנג. זיווג תנאי: יוני מאיר משה בן אסתר, אילן אלי אהרן בן אסתר, קלואי אורה בת סופי לבנה, לולה לאה בת סופי לבנה, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה רבה בכל: נאור דוד בן יעל דינה, ליטל בת יעל דינה, לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמחי מרדכי בן גייוז לאוני. לעילוי נשמת: ראובן בן חנינה, גיינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן משה, מסעודה בת בלח, גיא יונה בן לאה, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה. אליהו בן מרים, נסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נגימה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה. אפרת רחל בת אסתייה כוכבה, אברהם בן אליעזר, מלכה אנרייט מרוזקה, אנדרה סעיד בן פורטונה מסעודה, קרול מול אדסה בת גבי זרגונה, אברהם בן אסתר.

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr